

ПАРЛАМЕНТАРНИ КОМИСИИ

[Състав](#) / [Заседания](#) / [Новини](#) / [Контакти и правила](#) / [Документи](#) / [Законопроекти](#) / [Проекторешения](#) / [Доклади](#) / [Стенограми](#)

КОМИСИЯ ПО ПОЛИТИКИТЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

Комисия по политиките за българите в чужбина

22/06/2016

ПРОТОКОЛ

№ 9

На 22 юни 2016 година от 16:00 ч. се проведе редовно заседание на Комисията по политиките за българите в чужбина при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Електронни консулски услуги за българските граждани извън страната.
2. Разни.

На заседанието присъстваха:

От Министерството на външните работи:

Раковски Лашев – директор на дирекция „Консулски отношения“

Валентин Ангелов – главен експерт в дирекция „Консулски отношения“

Заседанието беше открито в 16:00 ч. и ръководено от Стефан Кенов – председател на Комисията по политиките за българите в чужбина.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Уважаеми колеги и гости, имаме необходимия кворум. Откривам заседанието на Комисията по политиките за българите в чужбина.

Предлагам днешното заседание да се проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Електронни консулски услуги за българските граждани извън страната.
2. Разни.

Има ли други предложения? – Не виждам.

Който е съгласен с така предложения дневен ред, моля да гласува.

Против и въздържали се няма.

Предложението за дневен ред се приема.

Започваме с първа точка от дневния ред:

ЕЛЕКТРОННИ КОНСУЛСКИ УСЛУГИ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ИЗВЪН СТРАНАТА.

По тази точка днес гости при нас са:

Раковски Лашев – директор на дирекция „Консулски отношения“ в Министерството на външните работи

Валентин Ангелов – главен експерт в дирекция „Консулски отношения“ в Министерството на външните работи.

Преди около пет месеца е провеждано заседание по същата тема, доколкото се запознах от протоколите от заседанията на комисията. Направено е изслушване.

Ще помоля уважаемите гости да ни запознаят с въпроса какво е движението от последното изслушване до днес, а впоследствие, ако колегите имат допълващи въпроси, ще ги помоля да ги зададат.

Господин Лашев, имате думата.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители, уважаеми дами и господа присъстващи! Както господин Кенов отбеляза, това заседание на Комисията по политиките за българите в чужбина е второ нейно заседание от началото на годината, което е посветено на темата за електронните консулски услуги за българските граждани в чужбина.

Всъщност ние разглеждаме днешното заседание като продължение на заседанието на комисията, което беше проведено на 20 януари тази година.

Системата от електронни консулски услуги, които Министерството на външните работи и дипломатическите и консулските представителства на България представят, обхваща широк кръг от електронни услуги за български и чуждестранни граждани, за държавни институции и юридически лица.

Доколкото темата се отнася само до електронните консулски услуги за българските граждани в чужбина, желая да посоча, че в настоящия момент във връзка със системата от електронни консулски услуги, предоставени от Министерството на външните работи за нашите сънародници извън България, ние предоставяме услугата „Пътувам за“, която може да бъде ползвана през електронната страница на Министерството на външните работи, и изградените възможности за електронни услуги за издаване на лична карта и паспорт.

На заседанието на комисията на 20 януари т.г. електронната услуга „Пътувам за“ не е била представена. Ние сме се постарали накратко да я представим в предварителната информация, която изпратихме до членовете на настоящата комисия.

За да не повтарям това, което е посочено в тази предварителна информация, бих искал да привлека вашето внимание върху това, че услугата „Пътувам за“ е предназначена за нашите сънародници, които са в чужбина или които ще пътуват за чужбина. И влизайки в сайта на Министерството на външните работи, те могат да получат информация с практическа насоченост за страната, в която ще пътуват или в която се намират.

Особено важно е, че информацията за всяка отделна страна започва с ниво на риск за българския гражданин – от зелено „риск без особени препоръки при посещение“ до червено – „преустановяване на всякакви пътувания и напускане на страната“.

В тази услуга българите зад граница, а и тези, които са в България, имат възможността предварително доброволно да се регистрират. Специално подчертаваме, че услугата за

регистриране е доброволна и не води до допълнителни задължения за лицата, които я ползват.

Бих желал да посоча, че от началото на настоящата година до днес 669 български граждани са се възползвали от възможността на тази услуга, като са се регистрирали за посещение или пребиваване в 111 държави. От тези 669 граждани за съжаление електронната ни система към момента не позволява да получим отделни данни за българите, които, тръгвайки от чужбина за България, са се регистрирали, както и за българите, които, намирайки се в чужбина, са се регистрирали. Но цифрата е все пак показателна, от която се вижда, че българските граждани прибягват до тази услуга и разчитат на нея.

Благодарение на регистрирането нашите дипломатически и консулски представителства, както и дирекция „Консулски отношения“ на Министерството на външните работи разполагат с координатите, с местонахождението, с необходимите данни за българските граждани и при необходимост може в реално време да влезе във връзка с тях и ако условията налагат това, да организира тяхното извеждане от страната, в която се намират.

Бих искал да отбележа, че Министерството на външните работи полага усилия за популяризиране на услугата. В събота на 18 юни в Министерството на външните работи се проведе Ден на отворени врати, като имаше самостоятелен щанд за тази услуга „пътувам за“. Към услугата имаше подчертан интерес от повече от 50 български граждани, които дойдоха на Дните на отворени врати и проявиха специален интерес за услугата.

Това, което беше обсъждано на 20 януари, беше изпълнението на проект по оперативната програма „Административен капацитет“ за електронни консулски услуги, в частност възможностите българските граждани, пребиваващи в чужбина, по електронен път да подават заявления за български лични документи и след като тези документи бъдат проверени, потвърдени и комплектът е представен в необходимия вид, българският гражданин при едно явяване в наша консулска служба да получава документа за самоличност.

В информацията, която ви предоставих, ние даваме данни, че **от изпълнението на проекта и от въвеждането на системата в експлоатация от месец април тази година имаме само едно заявление за издаване на паспорт** от територията на Съединените американски щати. Поради това, че заявителят е подал заявлението и другите документи, подписани с квалифициран електронен подпис в Съединените американски щати, системата не ни позволи да обработим молбата и да издадем български личен документ.

Във връзка с това, че все още българските граждани в чужбина не се възползват от създадените възможности за издаване на български лични документи, ние считаме, че могат да се разширят мероприятията и дейностите за популяризиране сред нашите общности зад граница на възможностите за издаване на български лични документи сред нашите сънародници. Много от тях споделят – и това беше заявено и на заседанието през януари тази година, че една от пречките да се възползват от тази услуга е липсата на квалифициран електронен подпис в България.

За съжаление системата, когато беше разработвана, беше резултат на продължителни разговори и консултации с представители на различни държавни институции и преди всичко Министерството на вътрешните работи. Три елемента бяха поставени като задължителни за използването на системата за издаване на български лични документи:

- наличие на квалифициран електронен подпис;
- наличие на документ за самоличност, издаден в последните 59 месеца и
- наличие на биометрични данни.

Тези три елемента са задължителни и без тях не може да се процедира за издаването на български лични документи и използване на възможностите на системата.

Мисля, че едно щастливо съвпадение е днешното заседание на Комисията по политиките за българите в чужбина с гласуването в пленарната зала, в което вие сте участвали, за приемане на първо четене на Закона за изменение и допълнение на Закона за българските лични документи, където за първи път се въвежда в българските лични документи от 2018 г. в личните карти и паспортите да бъде поставен чип с квалифициран електронен подпис и електронната идентичност.

Именно въвеждането на електронната идентичност ще развърже, ако мога така да се изразя, възможността за българските граждани, които се намират в чужбина, да се възползват от изградената система за издаване на български лични документи.

Когато документът за самоличност, който българският гражданин притежава, има квалифициран електронен подпис и електронна идентичност или пък българският гражданин разполага с носител, върху който има електронна идентичност, това ще позволи съществуващата система да бъде оползотворена в пълна степен. Това, което е необходимо, е известно техническо усъвършенстване на програмите, които са заложили в системата.

Така че ако мога така да се изразя, с изграждането на тази система за издаване на български лични документи посредством използването на консулски услуги ние донякъде изпреварихме възможностите за ползване на такъв вид консулски услуги. Но наша дълбока увереност е, че разпространяването на лични документи с електронна идентичност и разпространяването на тази възможност за носители на електронна идентичност, изграденият проект и изграденото оборудване ще могат да бъдат пълноценно оползотворени от нашите сънародници в чужбина. На заседанието на 20 януари е споменато за тежките условия, в които работят консулските служители в нашите задгранични представителства.

Бих искал, макар и с известно закъснение, да отговоря на тази оценка. Действително не навсякъде условията са в съответствие с нашите искания. Но през последните години бяха направени редица подобрения. През 2014 и 2016 г. бяха възстановени две наши генерални консулства – в Милано и в Екатеринбург.

Миналата година и тази година бяха извършени реконструкции и модернизации в консулските служби на нашата страна в Лондон и във Франкфурт. В момента във Франкфурт това продължава. В резултат на тези усилия условията за работа на нашите консули и условията за приемане и обработване на документи на българските граждани в нашите консулски представителства се подобряват. Това е въпрос, на който ние обръщаме внимание.

И като продължение на тази тема. Знаете, през последните две години чувствително нарасна броят на българските граждани, които са в чужбина, установили се временно или пребивават продължително. С нарастването на броя на българските граждани естествено нарасна и обемът на консулската дейност на нашите представителства.

Особено остро стои въпросът с издаването на нови български лични документи. Поради запазване на почти същия брой консулски служби и почти **същия щат на нашите консулски служби обслужването на българските граждани специално за български лични документи** изисква предварително записване в графици.

В редица случаи, особено в Германия, във Франция, във Великобритания, в Италия българските граждани се записват и се явяват за подновяване на български лични документи – паспорт, лични карти, свидетелства за управление на **моторни превозни средства след два или три месеца.** Това положение, естествено, в никакъв случай не може да ни примири. Ние в

Министерството на външните работи в момента работим върху подготовката на един пилотен проект, който първоначално през оставащите месеци на годината ще бъде реализиран в две наши консулски представителства.

Проектът е българските граждани да могат онлайн да попълват техните заявления за български лични документи. Документът, разпечатан, със съответния бар код и още един специален код ще им позволява те електронно да се записват в график за явяване в консулските служби за подаване на тези документи.

По този начин ние имаме за цел постигане на следния ефект. В много случаи документите, които сега се подават, са попълнени на ръка и са нечетливи. Отнема време на нашия консулски сътрудник да уточни личните данни на лицата в тези документи. Освен това тези документи, след като се приемат, трябва да се въвеждат на ръка в електронната система. Въвеждайки я, ако мога така да кажа, електронната форма на попълване на документите, българският гражданин още в своя дом или в някой център за електронни услуги, попълва всичките си данни, явява се на гишето на консулската служба с разпечатано заявление, с бар код и по този начин обработката и приемането на документите отнема много по-малко време. А благодарение на това, което той е попълнил и е заявил, той може да си избере консулската служба, датата и часа, в който ще се яви, без да безпокои за това по телефона консулската служба и да чака **понякога дълго време да получи достъп до консулската служба по телефона.**

Нашето желание също така е в рамките на този пилотен проект българският гражданин само чрез въвеждане на своето ЕГН да получава информация за движението на неговото заявление за личен документ – дали паспортът му е пристигнал или се обработва в България в Дирекция „Български документи за самоличност“ на МВР.

По този начин ние ще оптимизираме работата на нашите консулски служби, ще направим и достъпа за консулските служби за българските граждани по-лек и по-приятен, бих казал. Позволете ми накрая, за да не отнемам повече от вашето внимание, да ви уверя, че Министерството на външните работи ще продължи да разглежда предоставянето на електронни консулски услуги на нашите сънародници зад граница, както и разширяването на обхвата и възможностите на тези услуги като особено важна своя задача. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря Ви и аз. Колеги, имате думата за въпроси към господин Лашев. Заповядайте, господин Станимиров.

БОРИС СТАНИМИРОВ: Благодаря, господин председател. Най-напред позволете да Ви приветствам начело на комисията и да Ви пожелаая успех.

Моят въпрос към господин Лашев е следният: какво се случва и предвижда ли се въвеждане в рамките на този проект на възможности за заявления за визи? То касае нашата комисия, доколкото има и българи в чужбина, които не са български граждани, но и принципно и чуждестранните граждани.

Наскоро ми се наложи да си вадя американска виза и там заявлението всъщност се подава изцяло онлайн, както и това, за което казвате – графика за това кога да се отиде в консулската служба. Това нещо предвижда ли се да се въведе и в какъв срок?

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Господин Лашев, заповядайте.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Благодаря Ви за отправения въпрос. Бих искал да информирам комисията, че въпросът за подаване на електронни заявления за визи стои на вниманието на дирекция „Консулски отношения“ при Министерството на външните работи от девет години. През 2007 г.

за първи път беше пилотното изпитание на проекта „Електронни визи“, който се състоеше в това представители на чужди туроператорски фирми да въвеждат по електронен път заявленията на техните клиенти и в консулските служби на нашите задгранични представителства те представят заявленията, паспортите на чуждите граждани заедно с файловете в електронен вид на тези заявления.

Това като пилотен проект за първи път е въведено през 2007 г. и след много добрите резултати е въведено повсеместно.

Мога да ви кажа какво правят туроператорските фирми, както и изнесените визови центрове, които ние ползваме в някои страни. Например в Русия ние ползваме 18 изнесени визови центрове, които ни позволяват да получаваме документи за визи, включително паспорти и заявления от такива отдалечени градове като Иркутск, като Владивосток, като Архангелск, там, където нямаме консулско присъствие. Благодарение именно на тази система за електронни визи нашите консулски служби в Русия са в състояние в най-натоварения период да издават над 10 000 визи дневно.

Всеки момент трябва да се обяви в медиите, издадена е вече стохилядната виза от началото на годината на стохилядния турист в нашето посолство в Москва.

Именно тази система „е-виза“ позволява на нашите консули да получават в електронен вид заявленията на чуждите граждани и веднага да ги въвеждат в системата, без да се налага консулски служител на ръка да попълва получените заявления. Това е едно значително облекчение, от което ние достатъчно ефективно се ползваме и резултатите са очевидни.

Благодаря.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Заповядайте, господин Станимиров.

БОРИС СТАНИМИРОВ: Благодаря Ви за отговора. Вие обяснихте за организирано действие с туроператорите. Мене ме интересуваше по-скоро дали има система индивидуални граждани на чужди страни да подават заявление за виза по електронен път, които не са с цел туризъм, през туроператора, а с всякаква друга възможна цел.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Към момента за индивидуални пътувания, различни от туризъм – бизнес пътувания, пътувания за гостуване, пътувания за участие в различни прояви подаване по електронен път ние не практикуваме. Едно от съображенията е необходимостта от внимателна проверка на съответствието на личните документи с това, което е попълнено в техните заявления.

Когато ви споменах за туристически фирми, говорим за акредитирани туристически фирми, които са преминали специална процедура за акредитация. В това число те имат определена степен на доверие, което са изградили с нашите консулски служби в продължение на години.

Докато при индивидуалните посещения към момента едно от съображенията да не въведем тази система е съображението именно от гледна точка на сигурността и необходимостта в много случаи да се провеждат интервюта при явяване на чуждестранния гражданин.

Когато българи, които са чужди граждани, се явяват в нашите дипломатически представителства в консулските служби, мога да ви уверя, че процедурите за приемане на техните документи за издаване на визи са по-облекчени. Нашите консули незабавно вземат под внимание българския произход на чуждестранния гражданин и отчитат това при обработката на неговото заявление.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Други колеги? Господин Найденов, заповядайте.

АНГЕЛ НАЙДЕНОВ: Благодаря, господин председателю. Моят въпрос засяга информацията за тези повече от сто страни, където има доброволната регистрация на българските граждани,

пътуващи за тях. Може ли да се направи извод, че тази доброволна регистрация се търси в по-голяма степен от хора, които пътуват за страни с повишена степен на риск при тяхното посещение? Може ли да се мисли, че това е един от мотивите да се регистрират българските граждани, предвид факта, че то облекчава връзката им с дипломатическите представителства в случай например на криза?

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Заповядайте, господин Лашев.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Благодаря Ви, господин Найденов, за зададения въпрос.

Съвсем определено можем да кажем, че действително регистрацията при пътувания на български граждани в чужбина както от България, така и в страни в Европа например, където българският гражданин пребивава в страни с риск, в много случаи нашите сънародници се регистрират в тази система.

Мога да ви прочета някои от страните, където нашите сънародници са се регистрирали: Тайланд, Малайзия, Камбоджа, Мексико, Шри Ланка, Южна Африка, Филипините, Танзания, Малдивите, Бангладеш, Ливан и т.н.

Бих искал да привлека вашето внимание, че голямото земетресение, което се случи миналата година в Непал, беше едно изпитание за нашите консулски служби да реагират. Тогава все още тази система не беше въведена в действие и в момента на катастрофалното земетресение ние нямахме данни дали има български граждани в Непал.

След многобройни контакти с нашия почетен консул едва една седмица след земетресението се оказа, че близо 20 български граждани са били в Непал. Тогава такава система все още не беше въведена.

С тази система, която има сега, на основата на регистрацията, съответният консул може да влезе в реално време и при необходимост да му окаже възможности за действие, включително като бъде полезен и на държави партньори от Европейския съюз.

Тази услуга действително ни дава възможност в реално време да установим контакти с български граждани в беда и да предоставим всички възможности за извеждането им от страната, в която се намират.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря, господин Лашев. Господин Ангелов, имате думата.

ЮЛИАН АНГЕЛОВ: Благодаря, господин председател. Искам да кажа няколко думи по разглеждания въпрос.

В тези държави, където живеят традиционно български общности, които нямат българско гражданство, има регистрирани български организации, които също могат да бъдат потърсени за партньор в тази работа и те да попълват на хората, които искат виза, документите електронно, за да може наистина този процес да става по-бърз, а не хората да чакат доста време, за да получат визата.

Вие добре сте запознати с проблема за това, че на много хора и от Украйна, и от други места, които са на територията на България, им изтича пребиваването в България и те тръгват да си вадят виза Д, а не желаят да се върнат в страната, в която са били, трябва да отидат в някое друго консулство в друга държава и да чакат един месец примерно там, за да им излезе визата и да дойдат пак в България.

Електронното подаване на виза Д би спестило всички тези неприятности на тези българи по произход, без значение от коя държава са.

Така че наистина би трябвало Министерството на външните работи съумее да разработи подобно подаване за визи и за виза Д, както и за визи на чуждестранни граждани индивидуално, които пътуват. Защото господин Станимиров каза преди малко, че

индивидуално е подал документи пред Американското посолство, а те не се притесняват явно за сигурността, при положение, че в Съединените щати сигурно има повече атентати, отколкото в България. Това е едното, което исках да кажа.

Другото пак е свързано с българите зад граница и подаваните от тях документи за българско гражданство.

На два-три пъти с министъра на външните работи сме коментирали в Комисията по външна политика за това, че се предвижда част от дипломатическата поща да бъде извадена, тази част да не е в дипломатическата поща, за да не пътуват примерно на шест месеца тези документи, а конкретни неща да могат по-бързо да пристигат до българските институции, за да може наистина по отношение на тези хора, които са подали определен вид документи, българската държава по-бързо да реагира.

Въпросът ми е дали има движение в тази посока – дали ще бъдат извадени от самата дипломатическа поща част от тези неща, които се изпращат на шест месеца от нашите дипломати? Благодаря.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Заповядайте, господин Станимиров.

БОРИС СТАНИМИРОВ: Благодаря, господин председател. Извинявам се, че втори път взимам думата. Но по повод на това, което каза колегата, искам да кажа следното.

Макар че сме в открито заседание, нека да кажем, че има държави, в които нашите сънародници имат проблем да се наредят на опашка и да ги гледа целият град, че са пред българското посолство и чакат за съответните документи. Всъщност би ги улеснило от тази гледна точка възможността да подадат по електронен път молбата си, за да не стават обект на различен вид интерес в желанието си да получат някакъв български документ.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Господин Лашев, заповядайте.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Аз благодаря за отправените въпроси. Ще им отговоря в тяхната последователност на задаване.

По отношение на попълването в електронен вид на заявленията и подаването на документите. Това би могло да се направи. Досега ние сме се фокусирали върху решаването на проблема с големия брой визи, особено свързани с летния туристически сезон, които се подават при нас. Като задача не сме си я поставяли възприемане на попълване на заявления в електронен вид и подаване в нашите консулски служби. Обещавам ви в експертен кръг да обсъдим този въпрос, ще вземем становището и на други институции. И мисля, че по принцип бихме могли да намерим решение на този въпрос.

По отношение на виза Д, бих искал да привлека вашето внимание, че съществуват императивни изисквания на закона, когато чуждестранният гражданин подава документи за виза Д, да се яви лично в нашата консулска служба. Също така има изрично изискване да се проведе интервю с него.

Така, както е за краткосрочните визи, би могло да се помисли евентуално за попълване в електронен вид на такова заявление и да се представи с бар код. Би могло да се помисли. Но това в никакъв случай не изключва явяването на чуждия гражданин за първоначално приемане на документите и провеждане на интервю с него.

И по последния въпрос – пренасянето на документи от нашите дипломатически представителства до Министерството на външните работи с комплекти документи за българско гражданство. Вие разбирате, че това е един много чувствителен въпрос. В някои от страните за това, че гражданин на тази страна е подал документи за българско гражданство, може да има крайно неблагоприятни последици за него. Именно по тази причина

изискванията за пренасяне на документите за българско гражданство и към Министерството на външните работи, и обратно към съответните наши консулски служби са това да се извършва само с дипломатически куриери.

Мога да ви кажа, че, имайки предвид голямата отговорност, която нашите задгранични представителства имат по отношение на българските общности зад граница, нашите посланици не се задоволяват само с куриерската поща, която вие отбелязахте, че минава сравнително рядко през годината, при всяка подходяща възможност.

При пътуване на дипломат от дипломатическото представителство за България, пътуване на делегация или служебно пътуване, посещение на съответния район на съответният служител, който има дипломатически паспорт, му се издава куриерски лист и той носи тези преписки. Мога да ви кажа, че наскоро имахме един наш екип, който трябваше да пътува до Словения във връзка с технически въпроси по осигуряване на дейността на визовата система. Колегите пътуваха до Словения с микробус, като имаха куриерски листове и по целия си маршрут – Ниш, Белград, Загреб и в едната, и в другата посока носеха дипломатическа поща, включително и преписки по българско гражданство.

За съжаление не можем да си позволим пренасяне на такива документи по друг начин, освен с дипломатическа поща. Това е в интерес както на сигурността на нашите сънародници, които са подали молба за българско гражданство, така и за стабилността на самата организация на системата.

Има много добро разбиране и в ръководителите на нашите мисии, и в консулите, и в другите дипломати. И тогава, когато пътуват в отпуск, и тогава, когато им се налага да пътуват по други причини, те винаги имат куриерски лист и пренасят дипломатическа поща.

Желанието ни е действително да няма такива забавяния, дължащи се на сравнително рядкото пътуване на дипломатически куриери. Така че правим всичко възможно в тази посока.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря Ви. Други колеги народни представители желаят ли да вземат думата? Заповядайте, госпожо Попова.

КАТЯ ПОПОВА: Господин председател, искам най-напред да пожелаая успех в работата на комисията. Аз имам няколко въпроса.

Системата за предоставяне на електронни услуги е започнала да функционира от април 2016 г., за да може да се използва тази система, трябва да има няколко условия.

На първо място, българите, които живеят в чужбина, трябва да притежават квалифициран електронен подпис;

Второ, да имат вече издаден български личен документ;

И трето, да им са били снети биометричните данни.

Вие знаете, че издаването на електронен подпис става чрез нарочно пълномощно от близките в България или при нотариус в България. Смятам, че това условие създава изключителна обструкция и това е абсолютно нереалистично за използването на тези електронни услуги или поне ограничава изключително много достъпа до тази услуга чрез изпълнение на това условие. Има ли намерение Министерството на външните работи да намали тази обструкция, за да може по-голям кръг от българите, които живеят в чужбина, да използват тази услуга, като се премахне използването на електронен подпис?

Другият ми въпрос е: по какъв начин ще се снемат биометричните данни? Как ще направите това нещо чисто технически? И това не обезсмисля ли отново цялото това начинание за електронни услуги?

И третият ми въпрос е: по какъв начин могат да се използва тази система за електронни услуги

при 14-годишните младежи и девойки, на които за първи път се издават лични документи? Благодаря.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: И ако мога да допълня колежката, тъй като така или иначе щях да задам подобни въпроси. Имам предвид както по отношение на лицата до 14 години, така и по отношение на изтеклите документи. Този въпрос също ми е отбелязан от експертите от комисията, че има проблем.

Както и може ли да се проведе между нашите сънародници по-добра разяснителна кампания?

Какво мисли по този въпрос Министерството на външните работи? Просто се присъединявам към въпросите, които зададе колежката. Заповядайте, господин Лашев.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Благодаря ви за отправените въпроси и проявения интерес към нашата система за електронни услуги за лични документи.

Изискването за наличие на квалифициран електронен подпис е императивно. Не може по никакъв начин да бъде заобиколено.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: От закона ли?

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: И от закона, и от подзаконовите нормативни актове.

Колеги, искам да ви кажа, че освен всички останали съображения има много сериозни съображения, свързани със сигурността на документите. Използването на електронните услуги в никакъв случай не трябва да отвори и най-малката вратичка за опити за подмяна на идентичност.

Една от гаранциите, за да се предотвратят опити за подмяна на идентичност е наличието на квалифицирания електронен подпис. Ако законът това не го изискваше, ако съображенията за сигурност на документите не го налагаха, ние сме наясно, че това е една от сериозните пречки за масово използване на тази услуга. Но за съжаление без нея ние услугата не бихме могли да я използваме.

Когато е била представена услугата на предишното заседание на комисията през месец януари, колегите са обърнали внимание, че услугата може да бъде ползвана, когато лицето има биометрични данни. При подаване на заявлението веднага се прави справка в МВР, в Дирекция „Български документи за самоличност“ за наличието на биометрия. Ако няма биометрия в съответните срокове, не може да се придвижи електронната услуга.

БОРИСЛАВ МИЛАНОВ: Откъде се взема тази биометрия?

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Тази биометрия се взема при издаване на предишни български документи за самоличност. Едно от условията е издаване на български документ за самоличност през последните 59 месеца. Именно тези документи, които българският гражданин има или е имал, са били издаване с вземане на биометрия. Биометрията е именно тези документи, които българският гражданин е имал.

Този въпрос донякъде отговаря и на въпроса за издаване на български лични документи на лицата до 14 години. Те не са имали преди това български личен документ и няма как поне на този етап да им се издаде български личен документ, след като за тях няма никакви данни в масивите за български лични документи.

БОРИСЛАВ МИЛАНОВ: Извинявам се, но искам да попитам как се случва технически за дете, което навършва 14 години? Как се случва това нещо?

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: За дете, което е навършило 14 години. Излизаме от хипотезата, че детето е регистрирано в Национална база данни „Население“. Има единен граждански номер. Двамата родители се явяват с детето в консулската служба, подават заявление, подписано от двамата. И оттам нататък се процедира така, както се обработват и се придвижват документите за

всички останали български граждани. Няма различие. Единственото различие е, че двамата родители трябва да се явят заедно с детето за подаването на българските лични документи. И последно, господин председател, в отговор на Вашия въпрос. **Министерството на външните работи трябва да предприеме допълнителни мерки за една по-широка разяснителна кампания сред българските граждани относно възможностите за електронни консулски услуги за издаване на български лични документи.**

Това, което ние сме набелязали да бъде направено, е на страницата на всяка консулска служба на нашите дипломатически и консулски представителства да бъде поместена кратка статия за възможностите за издаване на български лични документи чрез електронни услуги, както и линк към ръководството за попълване на заявленията и за процедурите, свързани с издаването на тези документи.

Освен това сме набелязали отпечатване и на брошура, която да бъде разпространявана в нашите дипломатически и консулски представителства, а също така при подходящи възможности, например при провежданите понастоящем от нашите консули изнесени консулски дни на българските граждани да бъдат разяснявани изискванията, условията и възможностите за ползване на тези електронни консулски услуги.

В настоящия момент в една част от нашите дипломатически и консулски представителства достъпът до големи български общности се извършва чрез тези изнесени консулски дни. Така например нашият консул във Валенсия пътува периодически до Азорските острови, за да обслужва българските граждани, които живеят там. Нашият консул в Рим пътува до Малта, за да обслужва българските граждани, които живеят там.

Наскоро беше командирован консултът ни в Атина в Крит, за да осигури консулско обслужване чрез тези изнесени консулски дни. И т. н., примерите са десетки. И тези консулски дни можем да използваме за популяризиране на възможностите на електронните консулски услуги.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря Ви. други колеги народни представители? Заповядайте за дуплика, госпожо Попова.

КАТЯ ПОПОВА: Имам един уточняващ въпрос, който искам да Ви задам, господин Лашев, който се отнася до личната карта. Личната карта важи десет години. Вие имате условие да се подаде заявление молба за нов личен документ при издаден български личен документ през последните 59 месеца. Ако това не се направи, какво става по-нататък? Какви са последствията за нашия гражданин?

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Вижте, във връзка с това изискване за издаване на български личен документ за тези 59 месеца с използване на електронната система за издаване на български лични документи и издаване на документи чрез тази система. Петдесет и девет месеца – това е малко по-малко от пет години. **Ако личната карта е издадена преди 7 или 8 години, на нейния притежател по електронен път не може да се издадат нови български лични документи.** Той трябва да се яви в консулската служба и да подаде заявление, така, както

всички останали посетители, които желаят да им бъдат издадени нови български документи.

КАТЯ ПОПОВА: Благодаря за отговора.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря Ви. други колеги народни представители нямат желание да се изкажат.

Има заявено желание от Атанас Джонев, който е **представител на Временните обществени съвети**, да зададе въпрос или да вземе отношение. Имате думата.

АТАНАС ДЖОНЕВ: Благодаря, господин председател. Уважаеми дами и господа народни представители, уважаеми господин Лашев! Чудесни новини казахте за тази нова електронна

система и че много посетители са част от нея. Но не е ли странно, че за шест месеца няма нито едно електронно обслужване? Това парализира самата система още преди да стартира. Вие споменахте, че в момента се гледа на първо четене Законът за личните документи и стартира предложението за чипа. Но дотогава има време, докато всички карти се подновят. Това е просто един много дълъг период то време. Тези пречки практически правят невъзможно обслужването на тази електронна система.

Наистина квалифицираният електронен подпис дава сигурност за документи. Но за да се издаде един квалифициран електронен подпис, аз имам личен такъв, който трябва всяка година в България не само да го плащам, а и да го подновявам и за това трябва лично да се явя пред съответната институция. Това буквално води до парализиране използването на тази нова система.

Моето предложение е да се помисли за някакъв друг вариант, в който тези милион и половина граждани да бъдат облекчени. Защото едва ли всички са технически грамотни да си купуват на даден период то време, защото има случаи, когато квалифициран електронен подпис трябва да се подновява на три години. Но е необходимо физическото присъствие да е налице тук, в България.

Има едни токен устройства, те също са едно техническо средство. Сега докато разговаряхме, ми дойде на ум. Но давността им е до пет години. Това е малко по-добър вариант от един квалифициран електронен подпис и също има сигурност, която търсите.

Повечето от въпросите, които исках да задам, наистина се препокриха с това, което казаха уважаемите господа народни представители.

Имам още две питання. Какво мислите провеждането на изнесени консулски дни да става по предварително известен график, за да може българите в чужбина по график да знаят къде, на кое място, по кое време ще могат да бъдат обслужени? Това примерно би било полезно да го има на сайта на министерството.

Какво мислите също за оправомощаването на почетните консули да извършват пълен набор от консулски услуги? Разбирам, че това е трудна мисия. Но много държави го правят и това е предвидено във Виенската конвенция. Какво мисли Министерството на външните работи и във връзка с това? Благодаря ви.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря Ви, господин Джонев. Господин Лашев, ако обичате да отговорите на поставените въпроси.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Господин председател! Разбира се, с удоволствие ще отговоря на въпросите на господин Джонев, въпреки че те донякъде са извън фокуса на работа на вашата комисия и на днешната тема.

Господин Джонев, аз мисля, че в презентацията, която направих, посочих, че ние проекта го завършихме през месец декември, на 23 декември 2015 г., а реално системата започна да действа от месец април. Имаше известен период, в който изграденото оборудване трябваше технически да бъде свързано със системите на Министерството на вътрешните работи. Така че реално системата е в експлоатация от април.

Наистина ние сме притеснени от това, че за два месеца и половина имаме само един единствен опит за използване на възможностите на системата. Но нашето желание е да се направи необходимото. Вече стана въпрос за мерките, които ние възнамеряваме да предприемем за популяризиране на услугата сред българските общности и създаването на по-благоприятни условия за възползване от нея.

Още при подготовката на проекта и в хода на неговото изпълнение бяха проведени

многобройни съвещания с участието на наши институции и преди всичко на експерти от Министерството на вътрешните работи, от Комисията за защита на личните данни и т.н. Тези условия,, тези изисквания, които ние имаме за използване на системата за електронни консулски услуги, това са наистина императивни изисквания на нашия закон.

Трудно е за по-голям брой от българските граждани, които живеят в чужбина, да си осигурят квалифициран електронен подпис. Това го осъзнаваме. Но това е изискването на закона. Няма как ние да получим пълна увереност в идентичността на заявителя, освен ако документите не бъдат подписани с квалифициран електронен подпис.

По въпроса за изнесените консулски дни.

Напълно съм съгласен, че за предпочитане е изнесените консулски дни да бъдат предварително подредени по определен график за да могат българските граждани своевременно да се информират и да се явяват на съответните места.

Длъжен съм да ви кажа, че всички изнесени консулски дни се провеждат в тясно взаимодействие с организациите на българите в съответните райони, както Вие сте представител на такъв. Обикновено те се съобразяват с особеностите на съответния регион – почивни дни, празнични дни за региона и т.н. И това позволява по-голям брой български граждани да се възползват от това.

Не за първи път е обсъждана идеята от такъв график на изнесените консулски дни. Това са вече въпроси, които в съответните наши дипломатически представителства трябва да бъдат решени, съобразени с режима на работа и програмата на работа в съответните наши представителства.

Но мисля, че това, към което Вие привличате внимание, е изключително полезно. Ние още веднъж ще проведем разговори в дирекцията и сега през периода на летните отпуски с посланиците в страните с най-големи български общности. Ако не успеем до края на годината да го направим, то поне през 2017 година ще се постареем да бъдат направени опити за изготвяне на предварителни графици за подобни изнесени консулски дни.

И последният въпрос, който беше зададен, е за оправомощаване на почетните консули да извършват пълния набор от консулски услуги.

Това трудно би могло да се осъществи, колеги. Защото изпращането на консул на дългосрочна командировка не е просто решение на Министерството на вътрешните работи: ето, Вие сте подходящ и отивате.

При нас в Министерството на външните работи всяка година тези, които са определени за дългосрочна командировка, преминават месец и половина подготвителен курс. По време на този курс те получават и теоретична, и практическа подготовка, включително и подготовка, свързана с работа с националната визова система.

Въпросът за приемане, обработка и издаване на визи е много чувствителен въпрос. Към момента в Министерството на външните работи не се обсъжда изобщо въпросът на почетните консули да им се възлагат консулски задачи.

Преди години е имало един случай, когато един почетен консул си е позволил да извършва заверки на документи, свързани с недвижими имоти в България. Резултатите са повече от печални. Така че този случай, който е станал преди години, беше един своеобразен лакмус, че възможностите на нашите почетни консули трябва да бъдат впрегнати и техните усилия в друго направление.

Мога да ви кажа, че е незаменима ролята на почетните консули за популяризиране на положителния образ на България, в тежки консулски случаи, когато има арестувани български

граждани или български граждани, които са изправени пред съда в съответната страна. Споменах ви за Непал за катастрофалното земетресение там миналата година. Тогава почетният консул изигра изключително важна роля за издирване на тези около 20 български алпинисти и за организация на тяхното евакуиране от Непал.

Така че ние считаме, че почетните консули на България в чужбина имат достатъчно задачи и функции, които са им предоставени. Основното е това, което на тях е възложено като отговорности, да ги изпълняват.

А що се отнася до другите консулски дейности, които искат действително не само специална компетентности, но и един подбор на подходящи лица, изграждане на определени умения и подготовка, засега това оставяме само на щатните консулски служители.

Практиката на повечето европейски страни е именно в тази насока. Докато има страни, които възлагат на почетните си консули включително и визова дейност. Засега това при нас не е възможно. Благодаря ви.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря Ви, господин Лашев. Господин Джонев, имате думата за уточняващ въпрос. Заповядайте.

АТАНАС ДЖОНЕВ: Благодаря, господин председател. Господин Лашев, след тези обяснения искам да попитам какви са Вашите очаквания в средносрочен или в дългосрочен план тази система за електронните услуги да заработи ефективно за българите, живеещи извън България? Имам предвид при тези обяснения.

РАКОВСКИ ЛАШЕВ: Благодаря Ви отново за уточняващия въпрос.

Нашата представа е именно чрез една **по-активна разяснителна дейност сред нашите общности** ние да успеем да убедим българските граждани, тези, които имат възможност и при които в тяхната текуща делова дейност се изисква, да използват квалифицираните електронни подписи, които имат, и за подаване на български лични документи.

Изградена е една съвременна система, която много може да улесни българските граждани при подаване на документи за паспорти и за лични карти.

Убеден съм, че при една по-мощна и по-обхватна разяснителна работа ще има български граждани, които ще се възползват от тази система. За първи път се въвежда проект като този и вероятно затова и началото е толкова трудно. Но силно се надявам, че резултатите ще бъдат по-добри от тези, които ние очакваме, дори след една активна и всеобхватна разяснителна кампания.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Благодаря на представителите на Министерството на външните работи. Смятам, че всички колеги получиха отговорите на поставените въпроси.

С това изчерпихме първа точка от дневния ред.

Преминаваме към втора точка от дневния ред:

РАЗНИ.

Искам да направя едно съобщение. По инициатива на госпожа Тодорова и от името на комисията следващата сряда от 11:30 ч. български автор от Украйна ще представи книгата „Голготата на българите в Таврия“ в Клуба на народния представител. Така че ви моля за присъствие.

Второто нещо, което искам да съобщя, е следното. Част от колегите направиха бележка по отношение на часа на започване на заседанията на комисията. За някои от колегите сряда от 16:00 часа не е удобно.

Аз помолих служителите в комисията да направят една справка. Но поне 8 от 18 народни

представители имат проблем с по-ранния час, защото участват на заседания в други комисии. Така че не знам дали е много удачно да започваме заседанията на комисията в по-ранен час. Но според мене помислете всички по този въпрос и на следващото заседание, когато ще има малко повече присъстващи, защото **сега останахме седем-осем човека**, да решим въпроса. Предлагам този въпрос да остане за следващото заседание.

Ако позволите да ви запозная по отношение на проведените срещи, след като ме избрах за председател на комисията.

Срещнах се с председателя на Държавната агенция за българите в чужбина. Разбрах за един проблем, който съществува в Съвета по гражданство към Министерството на правосъдието. Срещнах се с министъра на правосъдието в понеделник. Тя лично пое ангажимент тези проблеми да бъдат отстранени. Ще има промени в състава от страна на Министерството на правосъдието.

По отношение на гражданите на Република Македония, които са заявили желание за получаване на българско гражданство, процесите ще бъдат по-бързи. Но има и обективен проблем, който се корени в липсата на кадрови потенциал в Министерството на правосъдието. Това, което е станало с увеличаването на бюджета на Държавната агенция за българите в чужбина и въпреки това невъзможността да бъдат прехвърлени тези десет бройки, за които сме гласували с бюджет 2016 г. , същият проблем го има в Министерството на правосъдието. И в момента автоматичната им система генерира интервюта за края на 2017 г. Ако днес подадете документи, интервюто ви ще е насрочено за края на 2017 г., а скоро ще се отиде и в 2018 г. С министъра говорихме всички парламентарни групи да помислят за възможност поне по отношение на следващия бюджет на Министерството на правосъдието, дирекцията „Гражданство“ да бъде подсикурена с малко по-голям човешки капацитет и наистина да могат да се справят с тези огромни опашки, които ги има в момента пред Министерството на правосъдието.

За другата седмица ще поканим представител на Министерството на образованието и науката във връзка с проблема, който е възникнал с Тараклийския държавен университет. Така че другата седмица със сигурност ще имаме заседание на комисията.

Благодаря ви за активното участие в първата ни комисия. А сега давам думата на госпожа Тодорова.

РАЛИЦА ТОДОРОВА: Благодаря, господин председател. Аз искам да Ви благодаря за днешния разговор, който проведохме и за вашата инициатива веднага да организираме тази среща в сряда.

Искам само да уведомя членовете на комисията, че тази среща се организира и по молба на нашия посланик в Украйна господин Красимир Минчев. Той също ще бъде в сряда в България и ще участва, заедно с нашата комисия, на това представяне.

В тази връзка наистина искам да помоля членовете на комисията да бъдем активни. Ако искате, ние с момичетата можем да подготвим една кратка информация по отношение на това какво точно ще се представи на тази среща, за да бъдете информирани, тъй като все пак тази среща се организира под егидата на нашата комисия. Ще ви го изпратим на пощите и ще ви напомним.

Аз ще поканя и част от колегите от Групата за приятелство на Украйна, ако позволите. Все пак от наше име можем да ги поканим. Също трябва да поканим и госпожа Цачева. Благодаря още веднъж.

ДЕСИСЛАВА КОСТАДИНОВА: Господин председател, Вие казахте, че 8 от 18 души са заети. Нека

да обърнем внимание кои са тези осем народни представители. **Нищо лично към колегите, но в тази комисия от самото начало има колеги, които традиционно отсъстват.** И ако останалите

са наказани заради това, че някои от тези традиционно отсъстващи са колеги, които имат комисии преди това, някак си ми се струва неуместно останалите всеки път да бъдат тук, в парламента, до 18:00 или до 19:00 часа, когато продължава заседанието. Благодаря ви.

ПРЕДС. СТЕФАН КЕНОВ: Колеги, ще ви запозная накратко, защото сега влязоха и нови колеги. Ние коментираме вариант за по-ранен час в сряда. Така че ще изчета имената само на тези колеги, които имат ангажимент в сряда: Десислава Костадинова – в четвъртък, Дора Янкова – в четвъртък, Юлиан Ангелов има комисия от 14:30 ч., господин Найденов няма проблем за сряда, господин Станимиров също има комисия, Борислав Миланов има комисия в четвъртък, би трябвало да няма проблем, господин Атаман има в сряда участие в заседание от 14:30 ч. в Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред, господин Миков има заседание в сряда от 14:30 ч., колежката Тодорова има заседание в 14:30 ч. в сряда в Комисията по труда и социалната политика, проф. Станислав Станилов участва в заседанието на Комисията по образованието и науката от 15 ч. в сряда, също и колегата Стефан Желев участва в Комисията по образованието и науката от 15 ч.

Ние обсъждаме въпроса да изтеглим заседанието в по-ранен час, като пак бъде в сряда, примерно от 14:15 ч. или колкото се може по-рано, за да сме преди заседанията на другите комисии. Но това едва ли ще е възможно.

Има предложение да започнем примерно в 15:45 ч. Тогава всеки ще може да влезе и в другата комисия.

Предлагам този въпрос да го обсъдим още веднъж на следващото заседание.

С това нашата работа за днес завърши. Закривам заседанието на комисията.

(Закрито в 17,05 ч.)

Стенограф:
(Божана Попова)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА:
(Стефан Кенов)